

KIRJALLINEN KYSYMYS 17/2014 vp

Vaarallisten koirien aiheuttamien vahinkojen torjuminen

Eduskunnan puhemiehelle

Vaikeasti hallittavat tai vaaralliset koirarodut ovat yleistyneet myös Suomessa, eikä niiden maahantuonnille tai pitämiselle ole rajoituksia. Suomessa on noin 650 000 koiraa eli käytännössä noin joka neljännessä perheessä. Asukasluvuun verrattuna koiramäärä on maailman suurimpia. Koirat ovat surmanneet tai muuten aiheuttaneet Suomessa monen henkilön kuoleman viime vuosina. Koirat ovat myös tappaneet toisia koiria. Koirien hyökkäykset ovat aiheuttaneet pysyviä fyysisiä ja henkisiä vammoja lukemattomille ihmisille. Vaikeasti hallittavia tai vaarallisia koiria on Suomessa rekisteröity jo noin 8 000. Sellaisen voi omistaa kuka tahansa. Omistajien taustoja ei tutkita, eikä heiltä vaadita mitään erillistä koulutusta, vaikka rodut on alun perin kasvatettu vartiointiin, puolustukseen tai saalistukseen. Suomessa koiria koskeva järjestyslain 14 § edellyttää lähinnä koirien pitämistä julkisilla paikoilla kytkettyinä ja ulosteiden korjaamista. Muissa maissa koirat voivat olla enemmän irrallaan. Suomessa lain tiukentaminen on muilta osin kaatunut lähinnä koirapiirien vastustukseen.

Aggressiivisten koirien aiheuttamat ongelmat ovat lisääntyneet taistelukoiron kasvattaessa suosiotaan. Tanskassa on arviolta 20 000 taistelukoira, ja niiden suosio on kasvanut viime vuosien aikana. Samaan aikaan ovat lisääntyneet tapaukset, joissa aggressiivisesti käyttäytyvä koira ei ole pysynyt omistajansa hallinnassa. Taistelukoiron yleistyminen näkyy myös vakuutusyhtiöissä. Koirien aiheuttamien vahinkojen korvausvaatimusten määrä on noussut 60 prosenttia

kahden vuoden aikana. Tanskalaisen vakuutusyhtiön FAH:n mukaan kaikista koiran aiheuttamista vahingonkorvausvaatimuksista kolmasosassa taistelukoira on purrut ihmistä tai hyökännyt toisen koiran kimppuun.

Heinäkuusta 2010 lähtien on Tanskassa ollut kiellettyä pitää, kasvattaa ja maahantuoda tiettyjä koirarotuja. Kiellettyä rotua olevan koiran on saanut pitää, jos se on hankittu ennen tiettyä päivämäärää. Julkisella paikalla sillä on kuitenkin oltava vahva kuonokoppa sekä enimmillään kaksi metriä pitkä hihna. Tanskan koiralaki kieltää seuraavat 13 koirarotua: pitbullterrieri, Tosa Inu, amerikanstaffordshirenterrieri, Fila Brasileiro, Dogo Argentino, amerikanbulldoggi, boerboel, kangal, keskiaasianpaimenkoira, kaukasianpaimenkoira, etelävenäjänpaimenkoira, tornjak ja sarplaninac. Lisäksi 12 muun koirarodun kieltämistä harkittiin.

Berliinissä on myös otettu käyttöön 12 koirarodun "musta lista". Listan vaarallisimmiksi roduiksi on luokiteltu pittbull, amerikanstaffordshirenterrieri ja bullterrieri. Mustalla listalla olevia koiria tulee julkisilla paikoilla pitää remmissä ja kuonokopassa. Koirien tulee lisäksi kantaa pantaa, jossa tunnuksena on vihreä riipus. Vaarallisten koirien omistajalta vaaditaan myös, että hän on suorittanut koiran kanssa testin ja että hänellä ei ole rikosrekisteriä.

Suomessa maa- ja metsätalousministeriö, Kennelliitto ja jotkin eläintutkijat pitävät koirasusia vaarallisina ihmisympäristössä. Koirasusien ominaisuuksien periytyminen on vaikeasti

ennustettavaa, ja osa koirasusista voi käyttäytyä arvaamattomasti. Yhdysvalloissa on tapahtunut ihmisen kuolemaan johtaneita koirasuden hyökkäyksiä. Koirasudet ovat lailla kiellettyjä Ruotsissa ja monissa Yhdysvaltain osavaltioissa. Koirasudet tulisi lisätä vaarallisten koirarotujen luetteloon ja kieltää myös Suomessa.

Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuojan mukaan vaarallisen eläimen lopettamistuomion täytäntöönpanoa koskevat säännökset ovat puutteellisia ja epäselviä. Asia tuli oikeusasiamiehen tutkittavaksi vuonna 2010, kun Itä-Suomen hovioikeus oli vahvistanut Joensuun kärjäoikeuden tuomion kahden vaarallisen koiran lopettamisesta. Tuomiolle ei kuitenkaan löytynyt täytäntöönpanijaa. Lakia tulee muuttaa niin, että poliisi ei yksin tee lopettamispäätöstä, vaan asiantuntijoita kuullaan, ennen kuin koira lopetetaan. Jos koira on purrut jotakin ihmistä, niin koira ei tule lopettaa, jos se on puolustautunut tuntiessaan itsensä uhatuksi.

Yhä useammin taistelukoiria on käytetty myös aseena rikoksessa, useimmiten laittomassa uhkauksessa. Rikosilmoitukset uhkaavasti käyttäytyvistä koirista ovat lisääntyneet myös Helsingis-

sä. Tyypillisimpiä ovat tapaukset, joissa vapaana juossut koira on purrut ihmistä tai toista koira. Rangaistuksena on useimmiten sakko. Yliopistollisessa eläinsairaalassa Helsingin Viikissä koiranpuremia hoidetaan päivittäin.

Suomalaisillakin on valittavanaan riittävästi (satoja) erilaisia koirarotuja, vaikka jotkut vaarallisimmiksi osoittautuneet rodut kielletäisiin ja koirien pidon sääntöjä tiukennettaisiin turvallisuuden parantamiseksi ja koirien aiheuttamien vahinkojen vähentämiseksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ja/tai asianomainen ministeriö aikoo ryhtyä, että Suomessa koiria ja koiran omistajia koskeva lainsäädäntö saatetaan sille tasolle, että kansalaisten turvattomuus ei lisäännä vaikeasti hallittavien tai vaarallisten koirien takia ja koirien aiheuttamat vahingot saadaan minimoitua?

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 2014

Reijo Tossavainen /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Reijo Tossavaisen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 17/2014 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ja/tai asianomainen ministeriö aikoo ryhtyä, että Suomessa koiria ja koiran omistajia koskeva lainsäädäntö saatetaan sille tasolle, että kansalaisten turvallisuus ei lisäännä vaikeasti hallittavien tai vaarallisten koirien takia ja koirien aiheuttamat vahingot saadaan minimoitua?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Koirien käsittelystä ja kohtelusta säädetään muun muassa järjestyslaissa (14 §: koirakuri), poliisilaissa (25 §: eläimen kiinniotto ja lopettaminen) ja eläinsuojelulaissa (3 §: eläintenpito, 6 §: eläinten kohtelu ja 8 §: eläinjalostus ja geeniteknikka). Järjestyslain mukaan koira on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi pidettävä taajamassa kytkettynä. Koiran omistajan tai haltijan on lisäksi huolehdittava taajamassa koiran ulosteista ja siitä, että koira ei pääse kytkemättömänä laissa lueteltuihin paikkoihin. Poliisilla on poliisilain perusteella oikeus ottaa kiinni ja lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle, aiheuttaa huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai vakavasti vaarantaa liikennettä. Poliisi pyrkii ensisijaisesti ottamaan irrallaan olevan koiran kiinni ja toimitamaan sen omistajalleen tai sopivaan hoitopaikkaan, mutta joissakin tapauksissa lopettaminen voi olla ainoa vaihtoehto. Sisäministeriöllä ei ole suunnitelmia sen hallinnonalaan kuuluvan lain-

säädännön muuttamiseksi. Eläinsuojeluviranomaiset (maa- ja metsätalousministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot, kunnaneläinlääkärit, kunnan terveystarkastajat ja poliisi) valvovat ensisijaisesti eläinten kohtelua kasvattajilla ja omistajilla. Väärällä kohtelulla, tahallisuudella tai osaamattomuudella, melkein mistä tahansa koirasta saadaan vaarallinen ja ympäristölle ongelmallinen.

Maa- ja metsätalousministeriössä valmistellaan parhaillaan eläinsuojelulain kokonaisuudistusta. Uudistuksen yhteydessä on tarkoitus selvittää, olisiko kaikkien koirien tunnistusmerkintä ja omistajatietojen rekisteröinti tarpeen säätää pakolliseksi. Pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä voisi olla apua koiran omistajan selvittämisessä sellaisessa tilanteessa, jossa vapaana ilman omistajaansa liikkuva koira on aiheuttanut vahinkoa. Koirarotujen kieltämistä ei olla nähty toistaiseksi tarpeellisuutena. Mikäli Suomessa kuitenkin jatkossa päädyttäisiin kieltämään joitakin koirarotuja tai asettamaan omistamiselle rajoituksia, kuuluisi sitä koskeva lainsäädäntö maa- ja metsätalousministeriön vastuulle.

Tanskassa vuodesta 2010 voimassa olleen koirarotujen kiellon vaikutuksia arvioitiin viime vuonna valmistuneessa Kööpenhaminan yliopiston laatimassa selvityksessä. Selvityksessä tarkasteltiin, onko kiellolla ollut vaikutusta niiden tapausten määriin, joissa koira on purrut ihmistä tai toista eläintä. Selvityksen loppupäätelmänä todettiin, että vaikka kiellettyihin koirarotuihin kuuluvien koirien määrä on vähentynyt Tanskassa kiellon myötä, sillä ei ole ollut vaikutusta koirien aiheuttamien purematapausten määrään.

Koirien aiheuttamien vahinkojen vähentämisessä avainasemassa ovat tavalliset kansalaiset, jotka ilmoittavat poliisille tai muille eläinsuoje-

luviranomaisille havaitsemistaan ongelmakoirista, jotta niiden kohteluun ja omistajien toimintaan päästään puuttumaan.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 2014

Sisäministeri Päivi Räsänen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 17/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Reijo Tossavainen /saf:

Vad tänker regeringen och/eller det berörda ministeriet göra för att få lagstiftningen om hundar och hundägare i Finland på en sådan nivå att medborgarnas otrygghet inte ökar på grund av svårhanterliga eller farliga hundar och för att de skador hundarna orsakar ska minimeras?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Om hanteringen och behandlingen av hundar bestäms bland annat i ordningslagen (14 §: hunddisciplin), polislagen (25 §: fasttagande och avlivande av djur) och djurskyddslagen (3 §: djurhållning, 6 §: behandling av djur och 8 §: avel och genetik). Enligt ordningslagen ska hundar för bevarande av allmän ordning och säkerhet hållas kopplade inom tätorter. Dessutom ska ägaren eller innehavaren av en hund i tätorter ta hand om hundens exkrementer och se till att hunden inte okopplad kommer ut på de områden som uppräknas i lagen. En polisman har enligt polislagen rätt att ta fast eller avliva ett djur som orsakar fara för människors liv och hälsa, orsakar ansevliga skador på egendom eller allvarligt äventyrar trafiken. Polisen strävar efter att i första hand ta fast fritt strövande hundar och återlämna dem till deras ägare eller till en lämplig plats där de tas om hand, men i vissa fall kan avlivning vara det enda alternativet. Inrikesministeriet har inga planer på att ändra den lagstiftning som hör till dess förvaltningsområde. Djurskyddsmyndig-

heterna (jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken, kommunalveterinärerna, kommunens hälsoinspektörer och polisen) övervakar i första hand hur djuren behandlas hos uppfödarna och ägarna. Med fel behandling, avsiktlig eller på grund av okunskap, kan nästan vilken hund som helst göras till ett farligt djur som är till problem för sin omgivning.

Jord- och skogsbruksministeriet förbereder som bäst en totalreform av djurskyddslagen. I samband med reformen tänker man utreda om det är nödvändigt att göra identifikationsmärkning och registrering av ägaruppgifterna obligatorisk för alla hundar. Obligatorisk identifikationsmärkning och registrering kunde vara till hjälp för att få fram ägaren i situationer där frittströvande hundar har orsakat skada. Man har tillsvidare inte ansett det vara nödvändigt att förbjuda enskilda hundraser. Om det ändå framöver blir aktuellt att förbjuda eller begränsa ägandet av vissa hundraser i Finland skulle lagstiftningen om detta höra till jord- och skogsbruksministeriets ansvar.

I en utredning vid Köpenhamns universitet i fjol undersöktes verkningarna av det förbud mot vissa hundraser som varit i kraft i Danmark sedan år 2010. Man undersökte ifall förbudet påverkat antalet fall där en hund bitit en människa eller ett annat djur. I sammanfattningen av utredningen konstaterades det att antalet hundanfall inte påverkats trots att antalet hundar av förbjudna raser minskat i Danmark på grund av förbudet.

Vid minskandet av skador orsakade av hundar är det den vanliga medborgaren som är i nyckelposition, och som anmäler till polisen eller andra djurskyddsmyndigheter om sina iakttagelser av

problemhundar, så att man kan ingripa i fråga om hundarnas behandling och ägarnas agerande.

Helsingfors den 19 februari 2014

Inrikesminister Päivi Räsänen